

ጅንጅን ምዑህሃድን

ምዑህሃድ

ቀረባት ምዑህሃድ

ጅንጅን

ጅንጅን ጀርመን ምጽናዕ

ምውህሃድ

ወጻእተኛታት ኣብቲ ዝጽምበርዎ ዘለዉ ሕብረተሰብ ንክወሃዱ ትጽቢት ይግበረሎም። ምስዚ ተታሓሒዙ ዝኸይድ፡ ሕግታት ክኸተሉ፡ቁጠባዊ ትሕዝትኦም ብገዛእ ርእሶም ክማዕብሉን ቋንቋ ጀርመን ክጽንዑን ይግደዱ።

አገደስቲ መሰረታዊያን ሓረግ ሕግታት

ክኡሎም ተቐመጥቲ ስዊስ፡ ሕገ መንግስቲ ከስተውዕሉ ይግባእ።ንኣብነት፡ ማዕርነት ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ዝምከት ሕጊ ብዝግባእ ከተግብሩ። ብተወሳኺ፡ ነብሲ ወክፍ ነባሪ ብዝተኸለለ መጠን ብቁጠባ ነብሲ ክኸእል። ኣብ ልዕሊዚ ውን፡ ነብሲ ወክፍ ነባሪ ናይቲ ዝነበረሉ ከባቢ ቋንቋ ክጽንዕ ይግደድ።ምውህሃድ ክርከብ ትጽቢት ዝግበረሉ፡ ክልቲኦም ወገናት ጻዕሪ ወይ ንጥፊት ምስዘካይዱ እዩ። ኣብዚ ኩነትዚ ከኣይ ካብ ዜጋታት ናይዚ ሃገር ግሉጽነት ብደቂ ወጻኢ ትጽቢት ክግበረሉ ዝከኣል።

ናይ ገዛእ ርእሰኻ ሓላፍነት

መንግስቲ፡ካንቶን፡ ምምሕዳር ከባቢ፡ ነብሲ ወክፍ ኣብ ከባቢኦም ዝነበር ወጻእተኛ፡ ኣብ ቁጠባዊ፡ማሕበራዊን ባህላዊን ሂወት ብስሩዕ ኣገባብ ንክእቱ ብዕቱብ ይሰርሑሉ። እቶም ነበርቲ ናይዚ ከባቢ ዝኾኑ ወጻእተኛታት ከኣ ብወገናዎ ዝዚ ናይ ገዛእ ርእሶም ሓላፍነት ወሲዶም ክጽዕትሉ ይግደዱ። ነቲ ዝወሃቦም ኣቕርቦት ከኣ ብዝግባእ ክምዝምዝዎን ክጥቀምሉን፡ ቅርቡነት ክርእዩን፡ ኩሎም ሰብ መዚ ዝዚ ዓቢ ትጽቢት ይገብርሉ።

ተሳታፍነት ኣብ ማሕበራዊ ናብራ

ማሕበራት ኣብ ናይ ስዊስ ማሕበረሰብ ንክትውህሃድን ሰባት ክትላለን ሓደ ጽቡቕ ተኸእሎ ይህባ/የበርክታ። ብተወሳኺ ከኣ፡ ኣብቲ ምምሕዳር ከባቢ ዝግበር ፊስታን ዋዕላታትን ዝዚ ምስ ሰባት ርክብ ንክትገብር ጽቡቕ መንገዲ ይኸፍታ። ብካልእ ወገን ግን ሓደ ሓደ ነበርቲ ስዊሳዊያን ምስ ናይ ደገ/ወጻኢ ባህልን ልምድን ሌላ ስለዘይብሎም ኣብዚ መዳይ ኣሸጋሪ ክኸውን ይኸእል፡ ኣብዚ ኩነት ሓደሓደ ግዜ ምቕሉል ምዃንን ዘይምሕላልን የድሊ።

መረዳእታ ወይ ሓጋዚ ሓበሬታ

ኣብ ካንቶን ኣርጋው ሓደስቲ ዝተኣታተዉ ዝተፈላለዩ ናይ መወከሲ ማእከላት ንሓበሬታን ደገፍን ንወጻእተኛታት ቅሩባት ኮይናም ኣለዉ። ሓደ ካብኣቶም እቲ ዝበለጸ መወከሲ ማእከል ቤት ጽሕፈት ምምሕዳር ከባቢ እዩ። ካልእ ውን ብተወሳኺ ፍሉይት ናይ ስደተኛታት መወከሲ ማእከላት ኣለዉ። ኣብ ጎድኒቲ ናይ ካንቶን ኣርጋው ናይ ምውህሃድ መወከሲ ማእከል፡ ናይ ዞባዊ መወከሲ ማእከላትውን ኣለዉ። እዚኣቶም ብዛዕባ ናብራ ኣብ ስዊስ፡ዝተፈላለዩ ሕቶታት ብብዛዕባኦም ይምልሱ።ጃንጃ ጀርመን ክዛረቡ ዘክእሉ ውን ተርጓሚይ ኣምጺኦም ተርጓምቲ ከም ዝረኽቡ ይግበር። እዞም ማእከላት ብዝተፈላለዩ ጃንጃታት ሓበሬታ ይህቡ። ንዝተፈላለዩ ናይ ጃንጃ ወገናት ብብዝርድኦም ሓበሬታ ይረኽቡ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.merhaba-aargau.ch/ti/language-and-integration/integration

ቀረባት ምዑህሃድ

ማሕበር መንጸሰያት፣ ብሓባር ብማዕረ ንጥፈታት ንምክያድ፣ ኣብ ተፈጥሮ ስፖርታዊ ንጥፈታት ንምክያድ ይሕግዝ። ነዞም ቀረባት ዝህቡን ሓላፍነት ዝስከሙን፣ ማሕበራት፣ ቤት ጽሕፈት ምምሕዳር ከባቢን ቤተክርስቲያናት እዮም። እዞም ቀረባት ንኩሎም መንጸሰያት ክፉታት እዮም። ምብርሂ ካብ ቤት ጽሕፈት እትነብርሉ ምምሕዳር ከባቢ ይርከብ።

ፍሉያት ቀረባት

ወጻእተኛታት ኣብ ስዊስ፣ ምስ ደቂ ስዊስን ሕብረተሰብ ስዊስን ንክነብሩን ርክብ ንክገብሩን ዝሕግዝዎም ማእለያ ዘይብሎም ፍሉያት ቀረባት ኣለዉ። ገለ ካብእቶም፡ ቀጻሊ ዝርርብ፣ ኣብ ትርፌ ግዜ ዝወሃቡ ቀረባት፣ ኣስተምህሮን ስልጠናን እዮም። እቲ መወከሲ ማእከል ናይ ካንቶን ኣርጋው (Anlaufstelle Integration Aargau, AIA) ወይ እቲ ቤት ጽሕፈት ምምሕዳር ከባቢ ብዛዕባ እዞም ቀረባት ሓበሬታ ይዝርግሑ። ብዙሓት ቤት ጽሕፈት ምምሕዳር ከባቢታት፡ ሓደስቲ ነበርቲ ንምቕባል ውራይ ይገብሩ። እዚ ከእ ሓደ ጽቡቕ ኣጋጣሚ ፈላጊ ጦብላሕታ ንምግባር ይሕግዝ።

ማሕበራት

ብዙሓት ተቐመጥቲ/ነበርቲ ካንቶን ኣርጋው፣ ኣባላት ናይ ዝተፈላለዩ ማሕበራት (Verein) እዮም። ንዝተፈላለዩ ድልየታት ዝግለጹ ማሕበራት ኣለዉ። ኣብ ንኣሽቲ ምምሕዳር ከባቢታት ከይተረፈ፣ ናይ ስፖርት፣ ናይ ባህሊን ካልእን ማሕበራት ኣለዉ። እዚ እተን ሓደ ጭቡጥ ኣመት ምስ ካልኣት ሰባት ንምርኻብ የሰጉማ። መብዛሕተኣን ማሕበራት ንኩሎም ሰባት ክፉታት እየን። ነዞን ማሕበራት ዝምልከት ሓበሬታ ኣብ ኢንተርነት ኣድራሻ ናይዞን ማሕበራት ቤት ጽሕፈት ምምሕዳር ከባቢ ይርከብ።

ትካላት ስደተኛታት

ከከም ቋንቋ፣ መቐቓል ዓዲን ሃይማኖትን ስደተኛታት ባዕሎም ዝመርጹዎን ዝተፈላለዩ ማሕበራት ኣለዉ። መብዛሕተኡ ግዜ እዞን ማሕበራት ንስደተኛታት ብዛዕባ ምዑህሃድን ናብራን ዝምልከት ምኽሪ ይህባ። ንኣባላተን ከኣ ኣብ ስዊስ ብፍላይ ከኣ ኣብ ካንቶን ኣግርጋው ሓደስቲ ምስዝኾኑ ዝተፈላለዩ ሓገዛት ይገብራ።

ኣቕርቦት ንመንጸሰያት

ኣብ ካንቶን ኣርጋው፣ ንመንጸሰያት ብዙሓት ፍሉያት ምስ ክውንነቶም ዝኾኑ ቀረባት፣ ነጻ ግዜኦም ዘሕልፍሉን፣ ነባሪ ሌላ ዝምስርትሉን ኣለዉ። ኣብ ብዙሓት ምምሕዳር ከባቢታት መራኽቢ ማእከላትን ነጻ ግዜ ተሕልፈሎም ቀረባትን ኣለዉ። ኣብዚ መንጸሰያት ሓሳባቶምን ፈጠራዊነቶምን ንክርእዩ፣ ፕሮጀክታት ንክገብሩ ይተባብዑ (Jugendarbeit)። እዞም ቀረባት ከም ሕገብነጻ ይወሃቡ። ለኣሕበር መንጸሰያት፣ ብሓባር ብማዕረ ንጥፈታት ንምክያድ፣ ኣብ ተፈጥሮ ስፖርታዊ ንጥፈታት ንምክያድ ይሕግዝ። ነዞም ቀረባት ዝህቡን ሓላፍነት ዝስከሙን፣ ማሕበራት፣ ቤት ጽሕፈት ምምሕዳር ከባቢን ቤተክርስቲያናት እዮም። እዞም ቀረባት ንኩሎም መንጸሰያት ክፉታት እዮም። ምብርሂ ካብ ቤት ጽሕፈት እትነብርሉ ምምሕዳር ከባቢ ይርከብ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክ ኣድራሻታት ብርኹራት ቡለቲን)

www.merhaba-aargau.ch/ti/language-and-integration/integration-programmes

ጃንጃ

አብ ካንቶን አርጋው፡ ጃንጃ ጀርመን ፈጸሞም ዘይዛረቡ ሰባት፡ ጃንጃ ጀርመን ክመሃሩ ትጽቢት ይግበረሎም። አፍልጦ ጃንጃ፡ እቲ ቀንዲ ረጅሒ ንናይ ስራሕ ዓለምን አብ ውሽጢ እቲ ሕብረተሰብ ዝጥለብን እዩ።

ላዕለውይ ጀርመን / ስዊስ ጀርመን

አብ ስዊስ አርባዕተ ሃገራዊ ጃንጃታት አለዉ። ንሳቶም ከኣ፡ ጀርመን፡ ፈረንሳይ፡ ጥልያንን ራቶሮማኒያንን እዮም። አብ ካንቶን አርጋው፡ ጃንጃ ጀርመን ናይ መንግስቲ ጃንጃ እዩ። እዚ ላዕለውይ ጀርመን (Hochdeutsch) ስዊስ ጀርመን (Schweizerdeutsch) ተባሂሉ አብ ክልተ ይምቀል። አብ ትምህርትን ብከፊል ከኣ አብ ራዲዮን ተለቭዥንን ላዕለውይ ጀርመን ይዝረብ። አብ ጽሑፍ ከኣ ላዕለውይ ጀርመን ይጻፋ። አብ መዓልታዊ ሂወቶም ሰባት ስዊስ ጀርመን ብብዝሒ ይዛረቡ። ምስዚ ናይ ከባቢ ዲያለክት/ልምዳዊ ዘረባ ኩሉ ግዜ ዋላ ነቶም ጀርመናዊያን ተዛረብቲን ክእለት ጀርመን ዘለዎም ሰባት ክርድእዎ ቀሊል ኣይኮነን። ምስ ግዜ ግን ይርድኡም። ወጻእተኛታት ስዊስ ጀርመን ክዛረቡ ኣይግደዱን ወይ ትጽቢት ኣይግበረሎምን። አብ ከምዚ ኩነታት ሰባት ላዕለዋይ ጀርመን ክዛረቡ ይሕተቱ።

ጃንጃ ጀርመንን ቆልዑትን

ተዛረብቲ ካልእ ጃንጃ ዝኾኑ ቆልዑት ብእዋኑ ብንኣሽትኡም ምስ ተዛረብቲ ጃንጃ ጀርመን ዝኾኑ ቆልዑት ከምዝጽምቡን ዝላለዩን ክግበር ይግባእ። ነዚ ስነ-ሓሳባዊ ዝኾኑ ኣብነታት ናይ ቆልዑት መውጻሊ ወይ ካልእ ፍሉይ ንወለዲን ቆልዑትን ዝወሃብ ቀረባት እዮም። ወለዲ ንደኛም ክሕግዝዎም፡ ምስእቶም ክዛረቡን ታሪኽ ክነግርዎምን፡ ደቆም ክዛረቡ ከለዉ ክሰምዕዎምን ይግባእ። ወለዲ እቲ ንሳቶም ዝመልክዎን እቲ ንዕኡም ዝስዕብን ክገብሩ ይግባእ።

ምትርጓም

ዝኾነ ሰብ ብቐጥታ አብ ስዊስ ምስኣተወ፡ ሽዑ ንሽዑ ጃንጃ ጀርመን ክርዳእን ክዛረብን ትጽቢት ኣይግበረሉን። ስለዚ ሰብ ምሉእ ርድኢት ክህልዎ ዝጥለበሉ ኩነታት ኣሎ። ብዙሓት ሓደስቲ ኣጋይሽ ዝኾኑ ሰባት ንኣዝማዶም ወይ ንፈልጥቶም ክትርጉምሎም ይሓቱ። አብ ዝተሓለኹን ብምስጢር ክትሓዙ ዘለዎም ጉዳያትን ምዝርራብ አብ ዝግበረሉ ክኢላታት ተርጓምቲ ሰባት ከምጽኡ ይድለ። ካብ ወገን ባህልን ልምድን ዝፈልጡ ናይ ወገን ተርጓምቲ ኣብዚ ጉዳይ ፍሉይ ክእለት ስለዘለዎም ባህላዊ ፍሉይነቶም ስለዝርድኡ ከኣ ተመረጽቲ ተርጓምቲ እዮም። አብ ብሩግ ወይ ባደን ዝርከብ ናይ ስዊስ ቀይሕ መስቀል (SRK) ወሃብ ናይ ጽሑፍ አገልግሎት (Schreibdienst)፡ አብ ምትርጓም ጽሑፋት፡ ምርዳእ ጽሑፋት ደብዳቤታትን ምምላእ ፎርምታትን ሓገዛት ይጠልብ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.merhaba-aargau.ch/ti/language-and-integration/language

ቋንቋ ጀርመን ምጽናዕ

ቋንቋ ጀርመን ብትኸኸል ንምጽናዕ ናብ ስልጠና ናይ ቋንቋ ጀርመን ምስታፍ የድሊ። ንስልጠና ዝምልከት ምስ ዝተፈላለዩ ኩነታት ናይ ናብራ ዝኸይድ ቀረባት ስልጠና ቋንቋ ጀርመን ኣብ ካንቶን ኣርጋው ተዳልዮ ኣሎ።

ቀረባት ስልጠና ቋንቋ ጀርመን

ንዝተፈላለዩ ወገናት ዝግለጹ ስልጠና ቋንቋ ጀርመን ኣብ ካንቶን ኣርጋው ካብ ብዙሓት ኣቕረብቲ ተዳልዮ ይርከብ። ገለ ኣቕረብቲ ናይ ንግዲ ትካላት ክኾኑ ከለዉ ካልኣት ከኣ ንብዙሕ ጉዳያት ዝግለጹ ናይ መንግስቲ ትካላት እዮም። ናይ ላቲን ፊደላት ዘይፈልጡ ወይ ዝብርትዓም ሰባት ናይ ላቲን ፊደላት (Alphabetisierungskurs) ክምሃሩ ይከኣል። ቅድሚ ናይ ቋንቋ ጀርመን ስልጠና ምውሳድ፡ ሰባት ብዛዕባ ዝተፈላለዩ ዓይነት ስልጠናታትን ዋጋኡን ብንጹር ክፈልጡ ይግባእ። ንኣደጋታት ምስ ሕጻናት ደቀን ዝመሃቡ ፍሉይ ስልጠናውን ኣብ ብዙሕት ምምሕዳር ከባቢታት ኣለዉ። ኣደውን ደቃ ጎድኒ ጎድኒ ከምዝመሃሩ (MuKi Deutsch) ይኸውን። እቲ መወከሲ ማእከል ናይ ካንቶን ኣርጋው (Anlaufstelle Integration Aargau, AIA) ወይ እቲ ቤት ጽሕፈት ምምሕዳር ከባቢ ብዛዕባ እዞም ቀረባት ሓበሬታ ይዝርግሑ።

ደረጃ ምልከት ቋንቋ

ከም መምህሩ ናይ ምልከት ቋንቋ ደረጃታት ኣብ ቋንቋ ጀርመን " ናይ ኤውሮጳ ሓባራዊ መወከሲ" (GER) ከም መወከሲ ይጥቀሙ። ሽዱሽተ ነንሕድሕዶም ተጠሚሮም ዝስርዑ ናይ ቋንቋ ምልከት ደረጃታት ካብ A1 (ዕብየት) ክሳብ C2 (ኣዝዮ ንኡድ ኣፍልጦ) ተባሂሎም ይስርዑ። መብዛሕትኦም ናይ ቋንቋ ጀርመን ስልጠናታት ኣብዞም ደረጃታት ይቀዑ። ደረጃታት A1 ን A2ን መሰረታዊ ኣፍልጦ ቋንቋ ጀርመን ይበሃሉ። ዝኾነ ሞያዊ ስልጠና ክገብር ወይ ክወስድ ዝደለ፡ መብዛሕትኦ ግዜ B1 ወይ B2 ክመልኸን ክፈልጥን ይግባእ። ደረጃታት C1 ን C2ን ንልዕለዋይን ቀጻሊ ትምህርትን ንደረጃ ዩኒቨርሲቲን ምምህር ከም ቅድመ ኩነት የድልዮ።

ምወላ / መምሃሪ ባጀት

ንስልጠና ቋንቋ ጀርመን ዝግበር ክፍሊት ከም ሕጊ ነብሲ ወክፍ ሰብ ነቲ ስልጠና ዝወስድ ባዕሉ ክኸፍሎ ይግባእ። እቲ ዋጋ ርትዓዊን ምስቲ ዝመሃብ ስልጠና ዝሓመድን ዘዋጽእን እዩ። ገለ ገለ ስልጠናታት ግን ብካንቶን ኣርጋው ወይ ብቤት ጽሕፈት ምምሕዳር ከባቢ ይምወሉሎም በዚ ከኣ ሕሱራት ይኾኑ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክ ኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.merhaba-aargau.ch/ti/language-and-integration/learning-german